

FSC®-boscertificering onder het ANB- groepscertificaat in Vlaanderen

FSC® CO18456

jaarrapport 2022

Inleiding

Onder de vorm van een beknopte update wordt jaarlijks een stand van zaken gegeven aangaande FSC®-boscertificering onder het ANB-groepscertificaat in Vlaanderen. Cijfers over oppervlakte FSC-bos, volumes verkocht FSC-hout en een situering van de Vlaamse FSC-bosbeheerders worden zo eenvoudig gepresenteerd.

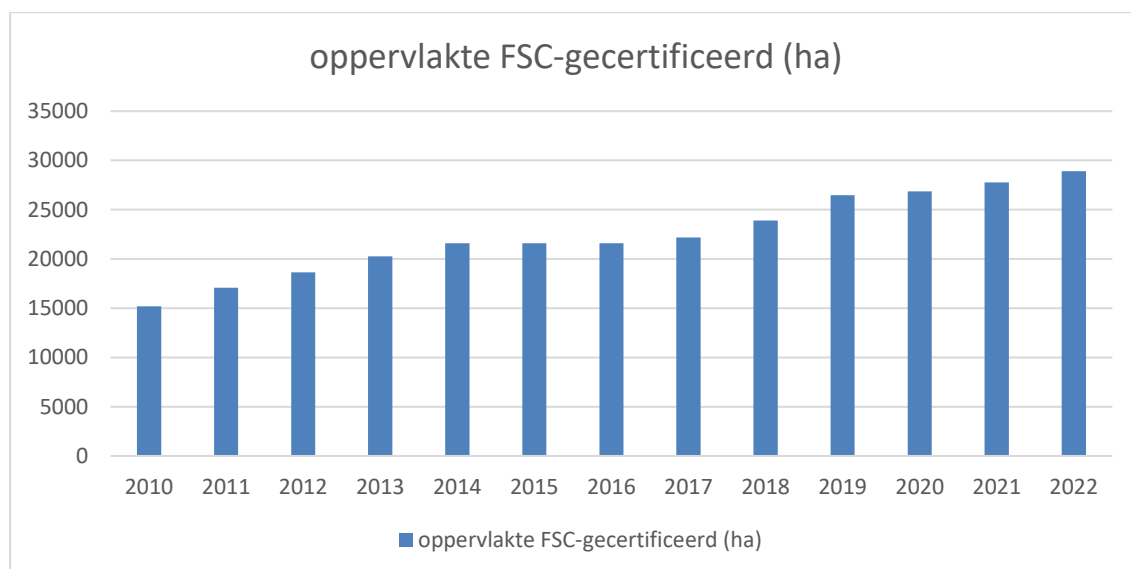
Tevens wordt een overzicht gegeven van de voornaamste opmerkingen die bij de interne en externe audits naar boven gekomen zijn en wordt een korte voorbeschouwing gegeven over de planning voor 2023.

FSC-Groepscertificaat ANB

In april 2022 verviel de erkenning van het groepscertificaat ANB. Een nieuwe hoofdaudit in het voorjaar 2022 moest er voor zorgen dat de erkenning tijdig voor vijf jaar verlengd werd. Deze audit werd uitgevoerd door een nieuw certificeringsbureau.

In 2022 konden een aantal nieuwe toetredingen tot het groepscertificaat die al tijdje liepen met succes afgerond worden. Eén toetredingsproces kon in 2022 jammer genoeg niet met succes afgerond worden. Ook voor 2023 staan alweer een aantal nieuwe toetredingen op de planning.

Vlaanderen telde eind 2022 een areaal van 28.914 ha FSC-gecertificeerd bos via het groepscertificaat van het Agentschap Natuur en Bos. Dit betekent een toename met een goede 1000 ha in 2022. De toename van FSC-gecertificeerd bos in Vlaanderen over de laatste jaren wordt hiermee verdergezet. In vergelijking met 2012 is de gecertificeerde bosoppervlakte bijna verdubbeld.

Provincie	Oppervlakte (ha)	Verdeling (%)
Limburg	10.760	37%
Antwerpen	5.904	21%
Oost-Vlaanderen	2.665	9%
West-Vlaanderen	4.062	14%
Vlaams-Brabant	5.523	19%
Totaal	28.914	100%

Limburg blijft in absolute oppervlakte de belangrijkste provincie met FSC-bosareaal en heeft nu de kaap van de tienduizend ha FSC-gecertificeerd bos overschreden. Antwerpen heeft Vlaams-Brabant van de tweede plaats gestoten.

Leden FSC-groep

De FSC-groep groeide aan met een privaatbos in Malle, een groep private boscijenaars in Balen, Meerhout en Mol (via bosgroep Zuiderkempen Antwerpen), een boscijenaar in Zuid-Limburg, de gemeentebossen van Zutendaal en twee bossen van kerkfabrieken in Zutendaal. Zes private boscijenaars uit Limburg hebben het groeps-certificaat verlaten in 2022.

Bij ANB is de gecertificeerde bosoppervlakte nagenoeg gelijk gebleven. Er werden geen nieuwe ANB-domeinen gecertificeerd.

De groei van de bosoppervlakte onder FSC-certificaat is dit jaar dus volledig toe te schrijven aan private boscijenaars en openbare besturen.

Het ledenaantal is flink gestegen in 2022 dankzij de toetreding van private boscijenaars. In totaal hebben we 160 leden waarvan 108 private eigenaars en 52 openbare.

De private eigenaars zijn – op één eigenaar na – allemaal aangesloten via een bosgroep of studiebureau. Bosgroep Limburg vertegenwoordigt 62 leden; bosgroep Zuiderkempen groeit flink aan tot 39; Landmax brengt 6 grotere private bossen aan en bosgroep Houtland 5 boscijenaars.

Bij de openbare leden tellen we 10 ANB-regio's, 3 provincies, 24 gemeenten en 14 andere besturen (OCMW, kerkfabriek, drinkwatermaatschappij, universiteit).

Het ANB beheert 17.050 ha FSC-bos (59% totale gecertificeerde bosoppervlakte), openbare besturen 10.422 ha (36%) en private boscijenaars 1.442 ha (5%).

Onze leden beheren samen 271 bossen met aparte FSC-code. Vijf daarvan zijn groter dan 1000 ha; 64 tussen 100 en 1000 ha en 202 kleiner dan duizend ha. Het grootste FSC-gecertificeerde bos in Vlaanderen is het Zoniënwoud (2571ha); het kleinste een privaat boscijendom van 0.05ha in Balen, opgenomen in het natuurbeheerplan Volsbergenbossen-Verloren Schaap.

Nieuwe standaard, nieuwe externe auditeurs en nieuwe codes

In de loop van 2021 keurde FSC de nieuwe interim standaard voor België goed. Vanaf 2022 werden alle audits aan deze standaard getoetst.

De externe audit 2022 werd uitgevoerd door Preferred by Nature (Nepcon), dit voor het eerst nadat we jarenlang met Control Union in zee waren gegaan.

Als gevolg van de wijziging van certificeringsbureau bleken ook de codes van de gecertificeerde bossen aangepast te moeten worden. Dit gaf toch wel aanleiding tot wat administratieve problemen bij houtverkopen en verwarring bij een aantal kopers die het oude of nieuwe certificaatnummer niet vonden.

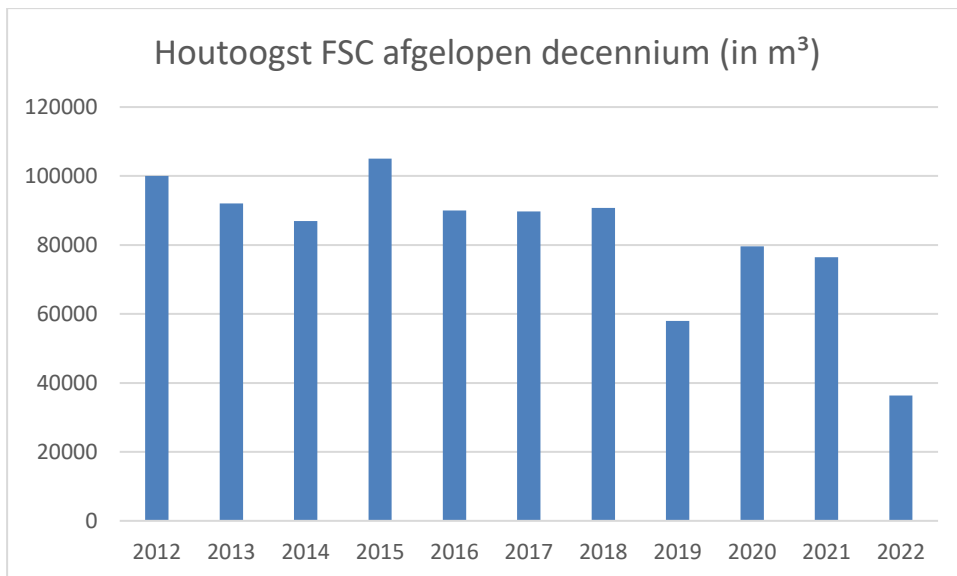
Al onze bossen onder het groepscertificaat dragen vanaf april 2022 de code **NC-FM/COC-064995-**, gevolgd door een unieke combinatie van twee letters en twee cijfers (vb AA01 voor het Pijnven in Hechtel-Eksel).

Externe audit in privaatbos Sint-Truiden

Aanbod FSC-gelabeld hout

In 2022 werd in de Vlaamse FSC-bossen een historisch lage hoeveelheid FSC-gecertificeerd hout geoogst. Met 36.382 m³ hebben we minder dan de helft van vorig jaar geoogst en iets meer dan een derde van de oogst van een tiental jaar geleden. Het meeste hout werd via Natuurinvest vermarkt voor diverse openbare besturen en het ANB. Private eigenaars verkochten een goede 2.000 m³ gecertificeerd hout.

ANB verkocht een goede 23.000 m³ FSC hout in 2022, ongeveer de helft van het jaar voordien. Openbare besturen verkochten een goede 10.000 m³ FSC hout via Natuurinvest, een derde van vorig jaar.

Het leeuwendeel van het FSC-hout is traditioneel afkomstig uit het oosten van Vlaanderen. Twee derden daarvan betreft naaldhout.

In 2022 werd weer het meest Grove den verkocht (10.000 m³), gevolgd door Corsicaanse den (bijna 7.000 m³) en Beuk (7.500 m³), Amerikaanse eik (3.000 m³) en populier (2.500 m³). Zomereik, Douglas en Lork waren goed voor respectievelijk 950 m³, 950 m³ en 1.070 m³; Fijnspar nog een goede 500 m³.

Stad Lommel bezit één der grootste FSC-gecertificeerde domeinen in Vlaanderen

Kwaliteitscontroles

Boscificering staat of valt met degelijke kwaliteitscontroles. In een groepscertificeringssysteem vinden er zowel interne als externe audits plaats. Tijdens audits worden de leden en hun bosbeheer gescreend t.o.v. de FSC vereisten in de ruime zin (ecologische aspecten, sociale aspecten, arbeidswelzijn & veiligheid, wettelijkheid, ...). Interne audits werden uitgevoerd door de interne auditeur van ANB. De externe audits werden uitgevoerd door de firma Preferred by Nature Certification, een onafhankelijke, door FSC geaccrediteerde organisatie. De externe audit vond dit jaar plaats in het voorjaar. De auditoren kwamen uit Estland en Duitsland en werden geassisteerd door een Vlaamse vertaler.

De hoofdaudit van 2022 moest ook de verlenging van ons groepscertificaat evalueren.

Tijdens de externe audit werd de groepsstructuur en -organisatie doorgelicht en werden een tiental bossen tussen 7 en 11 maart door de auditoren van Preferred by Nature gescreend.

Dit jaar waren de audits verspreid over de provincies Limburg, West- en Oost-Vlaanderen. Het betrof een privaat bos in Sint-Truiden, provinciale domeinen Puyenbroeck, Heynsdaele en Bulskampveld, het Aelmoeseneiebos van de Universiteit Gent en ANB-gebieden Kluisbos, Hasseltbos (Geraardsbergen), Pijnven en bossen Overpelt.

Bij deze audits werden slechts drie minor opmerkingen en nul observaties of majors geformuleerd.

De externe audit resulteerde dan ook in de verlenging van het FSC-groepscertificaat voor de komende 5 jaar!

Zoals bekend worden bij een audit verschillende soorten opmerkingen geformuleerd. Observaties zijn aandachtspunten die bij een volgende audit opnieuw bekeken worden. Minor-opmerkingen dienen binnen het jaar geremedieerd te worden (en worden dus opgevolgd). Een Major-opmerking dient binnen de drie maanden opgelost te worden. Bij geen enkele audit werden grove tekortkomingen vastgesteld (geen Major). Er werd dan ook geen enkel lid uitgesloten dit jaar.

Wel werden twee leden tijdelijk geschorst na de externe audit 2022 omdat hun minor nog niet was opgelost bij het moment van verlenging van het groepscertificaat na de audit. Dit kon gelukkig op korte termijn opgelost worden waarna beide leden terug onder het nieuwe certificaat opgenomen werden.

In 2022 werden 8 interne en twee toetredingsaudits uitgevoerd door de interne auditeur.

De audits gingen door in gemeentebos Lommel en Landen, provinciale domeinen Baliekouter en Bergelen (provincie West-Vlaanderen), drie privaatbossen Zuid-Limburg (bosgroep Limburg), Mastenbos, Paepenbos, Liedekerkebos, Pietersembos, Vrijbos Houthulst en Kampagnebos Wijtschate (allen ANB).

De toetredingsaudit gebeurden bij privaat bos in Malle (via Landmax) en privaatbos in Balen, Mol en Meerhout (via bosgroep Zuiderkempem).

In totaal werd 4 Minors, 0 Major-en 6 Observaties genoteerd.

Bij de externe en interne audits werden bij de leden volgende zaken opgemerkt:

- Beheermaatregelen voorzien in beheerplan kritisch doornemen en aanpassen bij update beheerplan;
- Gebruik EHBO-kit en waarschuwborden bij bosexploitatie;
- Sluikstort in bos opvolgen;
- Illegale recreatie in bossen aanpakken (i.c. crossen op duinhabitat);
- Dode bomen in speelbos vellen/beveiligen;
- Juiste FSC-codes gebruiken bij houtverkoop;
- Toezicht op wettelijkheid jacht voorzien, actie ondernemen bij vaststelling overtredingen;
- Update/vervanging aflopend beheerplan tijdig aanvatten;
- Leden beter informeren over de nieuwe FSC-standaard (opmerking voor het groepscertificaat ANB).

Infowandelingen Belgische FSC-standaard

Naar aanleiding van de MINOR-opmerking rond het gebrek aan informatieverstrekking aan de leden over de nieuwe Belgische FSC-standaard werden twee excursies ingericht voor de leden van het groepscertificaat.

Deze gingen door in de domeinen Teunenberg (Olen) en Bulskampveld (Beernem) op respectievelijk 21 en 30 september. Alle leden werden uitgenodigd op deze infomomenten. Een veertigtal deelnemers werden verwelkomd.

Directeur Bart Holvoet van FSC België was telkens aanwezig. Aan alle leden werd een samenvattende brochure, opgemaakt door FSC België, overhandigd.

Deze brochure is ook beschikbaar voor derden (website Natuurinvest en FSC) en wordt door de interne auditeur gebruikt en verspreid bij toetredingsaudits en interne audits.

Vooruitblik 2023

In 2022 konden we de kaap van de 20% FSC-gecertificeerde bosoppervlakte overschrijden. Voor 2023 lonkt alweer een nieuw mijlpaal, met name 30.000 ha FSC-gecertificeerd bos in Vlaanderen.

Bij ANB liggen alvast een reeks domeinen met recent goedgekeurde natuurbeheerplannen klaar om toe te treden tot het groepscertificaat.

De nieuwe aanbesteding resulteert ook in een nieuwe eenheidsprijs per ha FSC-gecertificeerd bos die onze leden jaarlijks (behalve in 2022 waar de hoofdaudit voor verlenging van het groepscertificaat volledig door het ANB betaald werd) dienen te betalen. Vorige jaar kon u in het jaarverslag lezen dat de ledenbijdrage 0.40 euro/ha bedraagt maar helaas zat er een tikfout in dit cijfer. Het moet 0.48 euro/ha zijn wat toch nog steeds lager is dan voorheen (0.60 euro/ha voor leden, 1.51 euro/ha voor nieuwe leden). De leden zullen een factuur van ons auditbureau ontvangen na uitvoering van de externe audit 2023.

Arbeidsveiligheid was aandachtspunt bij de infowandelingen FSC-standaard

Wie met vragen zit rond het FSC-groepscertificaat kan steeds bij de interne auditeur terecht.

Wie nog FSC-bordjes nodig heeft om bij de belangrijkste toegangen tot het bos aan te brengen kan die gratis bestellen bij de interne auditeur. Die worden u dan zo snel mogelijk bezorgd.

Info:

danny.maddelein@vlaanderen.be

intern auditeur FSC-groepscertificaat ANB

0479/67.95.73

www.natuurenbos.be/Beleid&Wetgeving/Natuurgebruik/Hout

www.houtverkopen.be/fsc-boscertificering